

מהי תפילה?

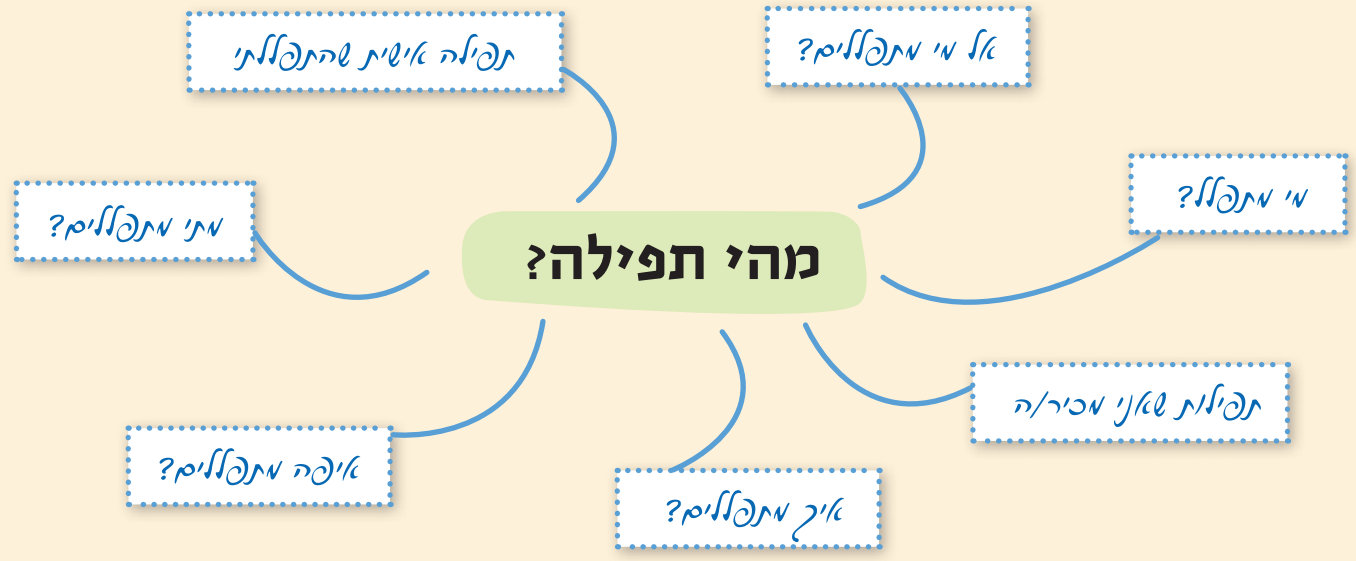
רוב בני האדם מרגישים צורך להתפלל בנסיבות מסוימות. יש המתפללים כדי לקיים מצווה דתית, ויש המתפללים מתוך מצוקה או מתוך שמחה דווקא. יש המפנים את תפילתם לאלוהים ויש שאינם פונים לנמען מסוים. מהי תפילה? מה משותף לכל סוגי התפילה?

נועה: יונתן, אתה נראה לי קצת כעוס, ממתי שיעורי בית מרגיזים אותך כל כך?
יונתן: זה שוב "משלול האתגר" של המורה, אני לא יודע מה לענות לשאלה "מתי אתם מתפללים?" היא יודעת שאני לא מתפלל.
נועה: היא בטח לא התכוונה לתפילה בבית הכנסת ומתוך סידור דווקא.
יונתן: איזו עוד תפילה יש?
נועה: אני לא יודעת... למשל... כשהלכנו יחד למשחק בשבוע שעבר אמרת לי "הלוואי שהפועל תנצח".
יונתן: כן... אמרתי את זה סתם, כי רציתי מאוד שהפועל תנצח, אבל לא דיברתי לאלוהים או אל מישהו מסוים.
נועה: אבל בעצם זה נשמע בדיוק כמו תפילה. מי אמר שתפילה מופנית דווקא לאלוהים? או שצריכים לקרוא אותה מתוך סידור?
יונתן: את צודקת, נראה לי שאדבר עם המורה ואציע לה שקודם נשאל מהי בכלל תפילה!

1

התפילה שלי ותפילות של אחרים

קראו את השאלות שלפניכם וענו עליהן במחברתכם. נסו לחשוב על כל שאלה מכמה נקודות מבט ולכתוב יותר מתשובה אחת לכל שאלה. כתבו, כמובן, גם את העמדה שלכם!

לו יהי

מילים ולחן: נעמי שמר

בתוך שכינה קטנה מוצלת
בית קט עם גג אדם
כל שנבקש לו יהי.
זה סוף הקיץ סוף הדרך
תן להם לשוב הלום
כל שנבקש לו יהי.

לו יהי, לו יהי...
אנא - לו יהי
כל שנבקש לו יהי.

ואם פתאום יורח מאפל
על ראשנו אור כוכב
כל שנבקש לו יהי.
אז תן שלוח ותן גם כוח
לכל אלה שנאהב
כל שנבקש לו יהי.

לו יהי, לו יהי...
מה קול ענות אני שומע?
קול שופר וקול תפים
כל שנבקש לו יהי.
לו תשמע בתוך כל אלה
גם תפלה אחת מפי
כל שנבקש לו יהי.

לו יהי, לו יהי...

עוד יש מפרש לכן באפק
מול ענן שחר כבר
כל שנבקש לו יהי.
ואם בחלונות הערב
אור נרות החג רועד
כל שנבקש לו יהי.

לו יהי, לו יהי...
אנא - לו יהי
כל שנבקש לו יהי.

מה קול ענות אני שומע?
קול שופר וקול תפים
כל שנבקש לו יהי.
לו תשמע בתוך כל אלה
גם תפלה אחת מפי
כל שנבקש לו יהי.

2

תפילות מהלב ותפילות משפר

משימה 1

תפילות מספר

לפניכם כמה שירים - שירי תפילה.

אפשר לחלק את השירים האלה לשני סוגים:

- שירי בקשה

- שירי שבח ותודה.

בחרו שיר אחד מכל סוג.

ענו על השאלות האלה על כל שיר שבחרתם:

1 מה שם השיר?

2 אל מי מופנה השיר?

3 לדעתכם, אילו מילים או ביטויים בשיר עושים אותו לשיר תפילה?

4 על פי מה קבעתם אם השיר הוא תפילת תודה ושבח או תפילת בקשה?

תודה לאל

מילים: זאב נחמה
לחן: זאב נחמה ותמיר קליסקי

תודה לאל שאין בי נקמה.
תודה לאל שרע לא שוכן בי.
תודה שלא הלכו עלי אימה,
ואם עשיתי רע אני חוזר בי.

תודה לאל שיש בי רצונות
לבנות עולם ששוב יותר לחיות בו,
לדאג לילד רך ולקטנות
שאף אחד אף פעם לא יפגע בו.

לא נוטר טינה לאיש אחר
(הוא מגיס את כל כוחות האהבה).
יש בי נשמה בלי צל של נקמה
לחיים יפים על פני האדמה.

תודה לאל שלי נתן אותך.
אהבתך תשמר עלי ועל ביתנו,
ויחד נלכד ולא נשפח
לדאג גם לדורות שאחרינו.

לא נוטר טינה לאיש אחר...

זמן עובר והגלגל חוזר,
המלחמות הורסות כאן כל חלקה טובה.
תנו לאהבה להחיות את התקוה
לחיים יפים על פני האדמה.

תודה

מילים: עוזי חיטמן
לחן: עממי יווני

תודה על כל מה שבראת
תודה על מה שלי נתת
על אור עינים
חבר או שנים
על מה שיש לי בעולם.
על שיר קולח
ולב סולח
שבוכותם אני קים.

תודה על כל מה שבראת
תודה על מה שלי נתת
על צחוק של ילד
ושמי התכלת
על אדמה ובית חם
פנה לשבת
אשה אוהבת
שבוכותם אני קים.

תודה על כל מה שבראת
תודה על מה שלי נתת
על יום של אשר
תמימות וישר
על יום עצוב שנעלם
תשואות אלפים
וכפים
שבוכותם אני קים.

הללויה

מילים: שמרית אור
לחן: קובי אושרת

הללויה לעולם,
הללויה ישירו כלם
במקל אחת בדרך
הלב מלא בהמון תודה
והולם גם הוא - איזה עולם נפלא.

הללויה עם השיר,
הללויה על יום שמאיר,
הללויה על מה שהיה,
ומה שעוד לא היה -
הללויה.

הללויה לעולם,
הללויה ישירו כלם
והענפים הגדולים
יהדהרו בהמון צלילים
ואתנו הם יאמרו, הללויה.

הללויה עם השיר...

הללויה על הכל
הללו על מחר ואתמול
הללויה, ותנו יד ביד
ושירו מלב אחד -
הללויה.

הלוואי

מילים: אהוד מנור
לחן: בועז שרעבי

הלוואי ומענן תרד עלינו קשת
הלוואי שלעולם הזה יש תקנה...

הלוואי ויום יצמח מתוך סופה גועשת
הלוואי ולא תאבד לעד המתנה
הלוואי שהמדבר יצמיח עשב דשא
הלוואי ועוד נשב בצל התאנה.

הלוואי שלא נכאב ואיש אחיו יאהב
הלוואי ויפתחו שוב שערי גן עדן
הלוואי ויתמזגו מזרח ומערב
הלוואי ונחדש ימינו כאן כקדם.

הלוואי ולא ישא עוד גוי אל גוי חרב
הלוואי ולא ננטש את דרך התקוה
הלוואי והאדם יהיה רחום עד ערב
הלוואי שיש סכוי אחד לאהבה.

הלוואי שלא נכאב...

משימה 2

תפילה מהלב

רבים מאתנו חשים צורך להתפלל במצבים מסוימים. בשירים שקראנו עכשיו יש אמירות דומות לאמירות המופיעות בתפילות מסורתיות אך הן מנוסחות במילים אחרות.

1 בחרו אמירה שאתם מזדהים אתה מאחד השירים שקראתם. דמיינו שאתם רוצים לכתוב תפילה דומה בפתק שאתם מתכננים להטמין בכותל המערבי, וכתבו את התפילה במילים שלכם ובהקשר לחיים שלכם.

2 מצאו בשירים ביטויים ורעיונות שמקורם בזהות היהודית או הישראלית של הכותב. כיצד אמירות אלה קשורות לזהות?

3

לקראת סיכום

מכמה בחינות שירי התפילה דומים לתפילות שבסידור התפילה: מישהו כתב אותם ואנו משתמשים בהם לפעמים במקום להביע את הדברים במילים שלנו. במקרים אחרים – אנו מעדיפים לחבר תפילה משלנו "מהלב".

קראו שוב את השירים שעסקתם בהם ואחריהם את התפילה שחברתם במשימה 2.

השלימו את המשפטים:

- היתרון בתפילה "מהספר" (תפילה שכתב מישהו אחר) הוא...
- היתרון בתפילה "מהלב" (תפילה אישית וספונטנית) הוא...

ביחידה זו עסקנו בתפילה האישית ובצורך שלנו בה. בפרקים הבאים נכיר את התפילה המסורתית שהיא חלק חשוב במסורת היהודית.

יונתן: עכשיו אני מודע יותר לעובדה שכשאני מתפלל "מהלב", באופן טבעי, אני מתפלל על מה שמציק לי באותו הרגע, וכשאני מתפלל "מהספר" אני מתפלל גם על נושאים שלא הייתי חושב עליהם בעצמי, כמו נושאים לאומיים וחברתיים.

נועה: השאלה היא, למה צריך להוסיף לתפילה מרכיבים שלא היית חושב עליהם בעצמך? כפי שאמרת, אם משהו חשוב לנו - אנחנו מתפללים עליו, למה אנחנו צריכים להזכיר בתפילה גם דברים שחשובים לאחרים?